

Футбольні столиці Європи

**Розробники бінарного уроку:
викладачка географії
Передельська І.М.,
викладач фізичної культури
Сердечний В.В.**

**ДНЗ “СПБЛ”
м.Сєвєродонецьк, 2017р.**

[Термінологічний словник]

- **Клімат** — багаторічний режим погоди, одна з основних географічних характеристик тої чи тої місцевості. Основні особливості клімату обумовлюють атмосферний тиск, швидкість і напрямок вітру, температуру і вологість повітря та ін.
- З географічних чинників, що впливають на клімат окремого регіону, найістотніші - це широта і висота місцевості, висота над рівнем моря, близькість до морського узбережжя, вплив океанічних течій, особливості рослинного покриву, наявність снігу і льоду, що формує місцеві варіанти клімату.
- **Рельєф** — сукупність нерівностей поверхні суходолу, дна океанів і морів, різноманітних за обрисами, розмірами, походженням, будовою, віком та історією розвитку. Сукупність форм земної поверхні, які перебувають на різних стадіях розвитку, у складному поєднанні одне з одною й у взаємозв'язку з навколишнім середовищем.

GREAT BRITAIN

Лондон

- Лондон — столиця Англії і Великої Британії, розташована на річці Темза; площа 1580 км²; населення 8,6 млн. (2015), з передмістями понад 9 млн.

- Місто найбільший чи один з двох найбільших (разом з Нью-Йорком) фінансових центрів і бізнес-хабів у світі. Також, за версією консалтингової компанії A.T.Kearney, Лондон - найвпливовіше місто у світі.

- Лондон займає площу 1579 км². Координати: 51°30' пн. ш. 0°00' зх. д.

- З південного заходу до сходу місто перетинає Темза, судноплавна річка, що впадає в Північне море. Долина Темзи — родюча і доволі пласка, що дозволило Лондону розширюватися рівномірно. Спочатку річка була ширшою, а береги її були болотистими і топкими, але завдяки діяльності людини все це зникло. Темза — припливно-відпливна річка, і тому в Лондоні існує небезпека повені. Останніми роками ця небезпека збільшилася через підняття рівня води в річці.

- Клімат Лондона помірний морський, тож у місті нечасті випадки дуже високої або дуже низької температури. Улітку температура здебільшого змінюється в межах від 11°C до 24°C, хоча в окремі дні може сягати 30°C. Рекордну температуру 39°C було зафіксовано 10 серпня 2003 року. Зими в Лондоні прохолодні, але температура нечасто падає до нуля. Рекордно низька температура становить -10 °C.

- Лондон відносно сухе місто з регулярними але невеликими опадами впродовж усього року.

[Чемпіонат Англії]

- Лондон - рекордсмен європейського професійного футболу за кількістю столичних клубів - 17.
- **Прем'єр-ліга Англії** - "Арсенал", "Вест Гем Юнайтед", "Крістал Пелес", "Тоттенгем Готспур", "Челсі" і "Вотфорд".
- **Чемпіонат Футбольної ліги (Чемпіоншип)** - "Квінз Парк Рейнджерс", "Бrentфорд", "Фулгем".
- **Перша ліга** - "Вімблдон", "Чарльтон Атлетик", "Міллволл".
- **Друга ліга** – "Барнет", "Лейтон Орієнт".
- **Третя ліга** - "Дагенем енд Редбридж", "Саттон Юнайтед".
- **Прем'єр Дивізіон Істмійської ліги** – "Хендон".

Ліверпуль

- **Ліверпуль** представляють два клуби в Англійській Прем'єр-лізі - "Ліверпуль" і "Евертон". Кількість трофеїв у міста - 83: "Ліверпуль" (59), "Евертон" (24).
- **Футбóльний клуб «Ліверпу́ль»** - засновано 3 червня 1892 року. «Ліверпуль» виграв 18 чемпіонатів Англії. Клубу також належить англійський рекорд за кількістю здобутих європейських титулів (11).
- «Ліверпуль» вигравав чемпіонат першого дивізіону 18 разів, кубок Англії — 7 разів, кубок Ліги — 8 разів, кубок чемпіонів — п'ять разів й кубок УЄФА — три рази.
- Принципові суперники «Ліверпуля» - «Евертон» і «Манчестер Юнайтед».
- У сезонах 2007/2008 та 2009/2010 за «Ліверпу́ль» виступав гравець збірної України Андрій Воронін.
- **Е́вертон** — професіональний англійський футбольний клуб з міста Ліверпуль. У вищій лізі англійського футболу «іриски» провели 112 сезонів, це рекордний показник для всіх команд чемпіонату.
- «Евертон» дев'ять разів перемагав у найвищому дивізіоні, це четвертий результат серед усіх переможців змагання. Кубок Англії з футболу: п'ять разів, Суперкубок Англії з футболу – 9 разів, Кубок володарів кубків УЄФА – один раз.

Манчестер

- **Манчестер** два клуби в Англійській Прем'єр-лізі – “Манчестер Юнайтед” і “Манчестер Сіті”. Кількість трофеїв у міста 82: “Манчестер Юнайтед” (64), “Манчестер Сіті” (18).
- **“Манчестер Юнайтед”**: Чемпіонат Англії: 20 разів, Кубок Англії: 12 разів, Суперкубок Англії – 21 раз, Кубок англійської ліги – три рази, Ліга чемпіонів – три рази, Кубок володарів кубків – один раз, Суперкубок Європи – один раз, Міжконтинентальний кубок – один раз, Клубний чемпіон світу – один раз.
- **“Манчестер Сіті”**: Чемпіон Англії: чотири рази, Володар кубка Англії: п'ять разів, Володар кубка Ліги: чотири рази, Володар Суперкубка Англії: чотири рази, Володар Кубка Кубків: один раз.

L

Глазго

13073. - GLASGOW CATHEDRAL

- **Глaзго** — місто на заході Шотландії, на берегах річки Клайд.
- Населення в 1960-их роках досягало 1,1 млн. мешканців, але зараз скоротилося до 578 тис. осіб. Проте Глазго залишається найбільшим містом Шотландії.
- Погода в Глазго формується під впливом теплих повітряних потоків з океану, де протікає тепла течія Гольфстрім. Тому температури в Глазго вищі, ніж у містах, що розташовані на тій же широті на континенті. Клімат відрізняється помірністю, проте погода достатньо мінлива. Зими теплі й вологі, літо — прохолодне (максимальна температура липня зазвичай не перевищує 20°C). Для Глазго характерні західний вітер і підвищена (порівняно з іншими регіонами Шотландії) хмарність.
- Найбільш футбольне місто Європи - Глазго. Не кожне місто з населенням майже півмільйона може дозволити собі два клуби європейського рівня і заповнювати аншлагами дві 50-тисячні арени щотижня. А от Глазго може!

Чемпіонат Шотландії

- **«Рейнджерс»** — професійний шотландський футбольний клуб з міста Глазго. Вони виграли Чемпіонат Шотландії з футболу рекордну кількість разів: 54, а також найбільшу у світі кількість головних трофеїв. В Єврокубках клуб називають «Глазго Рейнджерс».
- Клуб має давню історію протистоянь із «Селтіком» — іншим футбольним клубом із Глазго.
- **«Селтік»** — заснований 1887 року, першу гру провів 1888.
- Чемпіон Шотландії - 47 разів, Володар Кубка Шотландії – 36 разів,
- Володар Кубка шотландської ліги – 16 разів, Володар Кубка Глазго - 33 рази, Володар Кубка європейських чемпіонів – один раз.

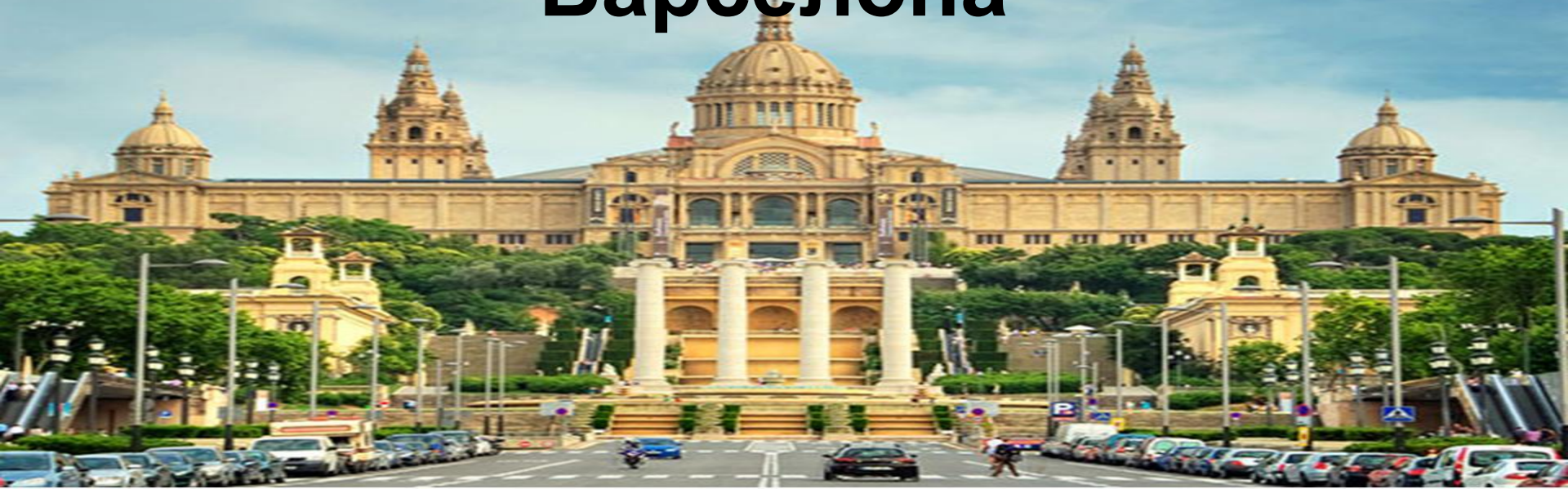

Мадрид

- **Мадрид** — столиця та найбільше місто Іспанії, адміністративний центр автономної спільноти Мадрид.
- Населення міста — 3 273 049 мешканців (2010 рік), а включаючи передмістя — понад 7 млн.
- Місто розташоване в центральній частині Піренейського півострова. Великий Мадрид - найбільша міська агломерація Південної Європи, займає площу 1,2 тис. км².
- Мадрид перебуває в зоні середземноморсько-континентального клімату і надто залежить від екологічного впливу самого міста. Зими в місті холодні, за температури нижче 4-5 °С, із частими заморозками та іноді снігопадами. Літо спекотне, температура в середньому становить близько 24°С у липні і серпні, а максимальна температура іноді перевищує 35°С. Амплітуда теплових щорічних змін (19 градусів, і ця цифра типова для південних плато) пояснюється великою відстанню до моря і висотою розташування міста (близько 600 м). Річна кількість опадів становить понад 400 мм, з дуже помітним мінімумом улітку, чотири сухих місяці — з червня по вересень, які змінюються набагато більш дощовим періодом, хоча загалом вважається, що місто розташоване в доволі посушливій зоні.

Барселона

- **Барселóна** — місто в Іспанії, столиця автономної області Каталонії і провінції Барселона.
- У місті площею 100,4 км² проживає 1.611.822 (2013) жителів. Агломерація Барселони (місто та його передмістя) налічує 4.604.000 осіб (2013). Місто друге за чисельністю населення в Іспанії після столиці Мадрида.
- Барселона лежить на частині узбережжя Середземного моря, що називається Коста-дель-Маресме, на північ від Коста Брава і на півдні від Коста-дель-Гарраф. Це важливий морський порт. Місто за 160 км від Піренеїв. У Барселоні відбувалися Всесвітні виставки у 1888 та 1929 роках, літні Олімпійські ігри 1992 року, Всесвітній форум культур 2004 року та інші заходи світового рівня.
- Клімат Барселони - середземноморський, з м'якою сухою зимою і теплим, вологим літом. Найбільш холодні місяці - січень і лютий (середня температура близько 10°C), найжаркіші - липень і серпень (середня температура близько 25°C). Найбільша кількість опадів випадає в жовтні (близько 90 мм); найменше - у липні (близько 20 мм).

[Чемпіонат Іспанії]

- Столицю Іспанії – Мадрид представляють три клуби ("Атлетіко", "Райо Вальєкано" і "Реал").
- **«Реал Мадрид»** — іспанський футбольний клуб із Мадрида. Засновано 6 березня 1902 року. Один із найвідоміших і найсильніших клубів Іспанії та світу. Найкращий футбольний клуб ХХ століття за версією ФІФА.
- Чемпіонат Іспанії з футболу - чемпіон 32 рази, Кубок Іспанії з футболу - володар 19 разів, Суперкубок Іспанії - володар 9 разів, Кубок ліги – володар – один раз, Кубок європейських чемпіонів/Ліга чемпіонів УЄФА - 11 разів, Кубок УЄФА/Ліга Європи УЄФА – два рази, Суперкубок УЄФА – три рази, Міжконтинентальний Кубок – три рази, Латинський Кубок – два рази, Клубний чемпіон світу – два рази.
- Мадридські "Реал" і "Атлетіко" популярні не тільки в Іспанії, але й в Європі, і у світі. Перший - 32-разовий чемпіон країни, другий - дев'ятиразовий і третій за здобутими титулами після "Реала" і "Барселони" (22 звання).

[Чемпіонат Іспанії

- «Атлетіко Мадрид» — професіональний іспанський футбольний клуб з міста Мадрид. Заснований 26 квітня 1903 року. Один з найуспішніших футбольних клубів Іспанії.

- У сезоні 1985-1986 «вовки» програли фінальну зустріч за Кубок Кубків київському «Динамо».

- Чемпіон Іспанії – 10 разів, володар Кубка Іспанії - 10 разів, володар Суперкубка Іспанії – чотири рази, володар Кубка володарів Кубків – один раз, переможець Ліги Європи УЄФА – два рази, володар Суперкубка УЄФА – два рази, володар Міжконтинентального Кубка – один раз. зірку.

- «Атлетіко», окрім своїх футбольних успіхів, один з рекордсменів Іспанії за кількістю квитків, що продаються та за прибутками від реклами.

[Чемпіонат Іспанії

- **«Райо Вальєкано»** — іспанський футбольний клуб з міста Мадрида, виступає в Сегунді. Заснований 1924 року. Домашні матчі проводить на стадіоні «Кампо де Вальєкас», місткість стадіону 14 700 глядачів.

Досягнення:

- **Прімера**
- **8-ме місце (1): 2012-13**
- **Кубок Іспанії**
- **Півфіналіст (1): 1982**
- **Кубок УЄФА**
- **Чвертьфіналіст (1): 2000/01**

[Чемпіонат Іспанії

- Місто Барселона представляють два клуби в Ла-Ліга (або Прімера Дивізіон) - "Барселона" і "Еспаньйол".
- Кількість трофеїв у міста 86: "Барселона" (80), "Еспаньйол" (6).
- **«Барселона»** — футбольний клуб з Барселони (Каталонія, Іспанія). Засновано 29 листопада 1899 року. Один з найвідоміших і найсильніших клубів Іспанії і світу. Домашні матчі проводить на стадіоні «Камп Ноу» (99 354 місць).
- Чемпіон Іспанії – 24 рази, володар Кубка Іспанії - 28 разів, володар Суперкубка Іспанії - 12 разів, володар Кубка ліги – два рази, володар Кубка ярмарок – три рази, володар Латинського кубка – два рази, переможець Ліги чемпіонів – п'ять разів, володар Кубка володарів кубків – чотири рази, володар Суперкубка УЄФА – п'ять разів, Клубний чемпіон світу – три рази.

Чемпіонат Іспанії

- **Королівський спортивний клуб «Еспаньйол» (Барселона)** — спортивний клуб з Барселони, Каталонія, Іспанія. Засновано 28 жовтня 1900 року.
- Найбільш відомий своєю футбольною командою. Попри те, що «Еспаньйол» завжди поступався «Барселоні», він шоста за успішністю команда Іспанії.

Трофеї:

- **Прімера:**
- **Бронзовий призер (4):** 1933, 1967, 1973, 1987
- **Кубок Іспанії:**
- **Володар (4):** 1929, 1940, 2000, 2006
- **Фіналіст (5):** 1911, 1915, 1941, 1947, 1957
- **Чемпіонат Каталонії:**
- **Чемпіон (12):** 1903, 1903—04, 1905—06, 1906—07, 1907—08, 1911—12, 1914—15, 1917—18, 1928—29, 1932—33, 1936—37, 1939—40
- **Кубок Каталонії:**
- **Володар (6):** 1994—95, 1995—96, 1998—99, 2005—2006, 2009-10, 2010-11
- **Кубок УЄФА:**
- **Фіналіст (2):** 1987-88, 2006-07

PORTUGAL

Лісабон

- **Лісабон** — столиця Португалії, найбільше місто держави і адміністративний центр однойменного адміністративного округу.
- Муніципалітет Лісабона має населення 499,7 тис. осіб і займає площу 83,84 км².
- Місто займає вигідне положення на південно-західному узбережжі Піренейського півострову, у широкому гирлі річки Тежу, за 15 км від Атлантичного океану.
- Разом зі своїми численними передмістями (у тім числі і північні райони Сетубальського округу) утворює Лісабонську агломерацію, населення якої перевищує 2 млн осіб.
- Лісабон - найзахідніша столиця Європи.
- Лісабон — одна з найтепліших європейських столиць, з кліматом що значною мірою обумовлений Гольфстрімом. Весна може бути від сирої до жаркої сонячної (11°C...26°C) з деякими зливами, літо — сухе та жарке з деяким вітром і температурами між 16°C та 29°C. Осінь тепла і нестабільна, з температурами від 12°C до 27°C і зима, як правило, — дощі та сирість, з незначним сонцем (8 °C...18 °C). Найнижча зареєстрована температура -2,2 °C, найвища — 43 °C.
- Сніг випадає нечасто — востаннє це було 29 січня 2006 року та 28 січня 2007, сталося це після більш як сорокарічної паузи. У середньому місто отримує 3300 годин сонця і 100 днів дощу на рік.

Порту

- **Пóрту** — друге за розміром (після Лісабона) місто в Португалії, центр однойменного округу, центр історичної провінції Дору Літорал.
- Населення — близько 230 тис. мешканців (2006).
- Порту — центр великої північної атлантичної агломерації (в агломерації Великого Порту — 1,9 млн. людей) і один з найбільш промислово розвинутих районів Португалії.
- Погоду в місті визначає тепла атлантична течія Гольфстрім. Клімат Порту - це помірно жарке літо, комфортне міжсезоння і м'яка волога зима. Найтепліший місяць - серпень, коли навіть вночі температура знижується всього на кілька градусів. Приємне порятунком від спеки - легкий бриз з океану. Середньорічна температура в Порту - 14.4 ° С. Середня кількість опадів становить +1178 мм. Найменше опадів випадає в липні, у середньому 15 мм. Найбільша кількість опадів випадає в грудні, у середньому 164 мм.

[Чемпіонат Португалії]

- Столиця Португалії – Лісабон представлена трьома клубами "Белененсіш", "Бенфіка" і "Спортинг".
- Лісабонські "Бенфіка" (32-кратний чемпіон) і "Спортинг" (18-кратний чемпіон) - дуже популярні і відомі по всій планеті. Але із середини 80-х років минулого століття на другий план їх відсунув сусід з півночі - "Порту" (уже 27 титулів).

[Чемпіонат Португалії

- **Бенфіка** — професіональний португальський футбольний клуб з міста Лісабон. Засновано 28 лютого 1904 року.
- Чемпіонат Португалії: чемпіон – 35 разів, Кубок Португалії: володар – 28 разів, володар Суперкубка Португалії - 6 разів, володар Кубка ліги Португалії - 7 разів, володар Кубка європейських чемпіонів – два рази.

Чемпіонат Португалії

- **«Спортінг»** — професіональний португальський футбольний клуб з міста Лісабона. Засновано 1 липня 1906 року. Один з найсильніших клубів усього чемпіонату Португалії. Разом з «Бенфікою» і «Порту» утворює «велику трійку» португальського футболу.

- Чемпіонат Португалії: чемпіон – 18 разів, Кубок Португалії: володар - 20 разів, Суперкубок Португалії: володар – 8 разів, Кубок володарів кубків: володар – один раз.

- **«Белененсеш»** — професійний португальський футбольний клуб з міста Лісабона. Засновано 23 вересня 1919 року.

- Найвище історичне досягнення **«Белененсеш»** - перемога в елітному дивізіоні Чемпіонату Португалії в сезоні 1945/46. Окрім «великої трійки» португальського футболу, до якої входять столичні «Бенфіка» та «Спортінг», а також ФК «Порту», такого успіху вдавалося досягти лише «Боавішті». Таким чином «Белененсеш» - один з п'яти футбольних чемпіонів Португалії.

- Команда тричі ставала володарем Кубка Португалії з футболу.

Чемпіонат Португалії

- **Порту** — португальський професіональний футбольний клуб з міста Порту. 1990 року заявили, що клуб засновано 1893 року торговцем вина Антоніо Ніколау де Альмейдою. Він познайомився з футболом ще під час поїздки до Англії. Проте жодних відомостей про клуб аж до 1906 року немає. Тоді його відновив Монтейру де Кошта.
- Один з найсильніших клубів чемпіонату Португалії. Клуб вдруге після «Ліверпуля» став таким, що виграв Кубок УЄФА (2002–2003), а наступного сезону Лігу чемпіонів (2003–2004).
- Чемпіон Португалії – 27 разів, володар Кубка Португалії - 16 разів, володар Суперкубка Португалії – 20 разів, переможець Ліги чемпіонів УЄФА - два рази, переможець Ліги Європи — Кубка УЄФА – два рази, володар Суперкубка УЄФА – один раз, володар Міжконтинентального кубка – два рази.
- **«Боавішта»** — португальський футбольний клуб з [Порту](#). Засновано 1903 року.
- Чемпіонат Португалії: чемпіон – один раз, Кубок Португалії: володар – п'ять разів, Суперкубок Португалії: володар – три рази.

[Чемпіонат Італії]

- Столицю Італії – Рим у чемпіонаті представляють - два клуби (“Лаціо” і “Рома”)
- “Рома” була чемпіоном Італії тричі (у 1941/42, 1982/83 і 2000/01), а “Лаціо” - двічі (1973/74 і 1999/2000).
- Це лише 6-й показник (п'ять титулів) у рейтингу міст. По 36 титулів переможців Чемпіонату Італії мають клуби з Мілана і Туріна, 10 - у Генуї, по сім - у “Болоньї” і “Про Верчеллі”.

Рим

- **Рим** — столиця Італії, адміністративний центр провінції Рим та області Лаціо. Населення становить понад 2,76 млн осіб, це найбільша за територією і кількістю жителів комуна країни.
- Міська агломерація нараховує до 3,7 млн. жителів, це друга за кількістю в Італії після Мілана.
- Рим розташований у центральній частині Апеннінського півострова на річці Тибр, поблизу узбережжя Тірренського моря.
- Рим - осередок найважливіших установ політичного й економічного життя. Рим другий після Мілана фінансовий і економічний центр Італії.
- Клімат Рима субтропічний середземноморський. Максимум опадів спостерігається взимку, влітку опади порівняно рідкісні. Кліматична зима (тобто період, коли середньодобова температура стійко тримається нижче нуля) відсутня; у зимові місяці температура зазвичай тримається в межах 5-10 градусів.
- У цілому клімат характеризується дуже тривалим і спекотним літом, і м'якою дощовою зимою. Узимку заморозки і снігопади бувають рідко, а влітку температура може перевищувати 40 градусів.

Мілан

■ **Мілан** — місто в північній Італії, адміністративний центр провінції Мілан в області Ломбардія. Мілан розміщений на висоті 122 м над рівнем моря у північно-західній частині Паданської рівнини між річками Тічино, Адда, По та горами Альпами. Знаходиться на відстані близько 480 км на північний захід від Рима.

■ Походження назви Мілан — від латинського *Mediolanum* (*medio* — посеред і *lanum* — рівнина).

■ Мілан — значний фінансовий, промисловий, науковий і культурний центр Італії. Тут добре розвинені машинобудування (у тому числі автомобілебудування), кольорова металургія (алюміній, мідь), нафтопереробна, хімічна промисловість, виробництво автопокришок, легка промисловість (одяг, взуття), фармацевтична промисловість, харчова, поліграфія і книговидання.

■ Клімат Італії — середземноморський, але на півночі країни в середньому на 4 градуси холодніше, ніж на півдні, оскільки Італія простирається на 10 градусів широти. На великій рівнині, де тече річка По і лежить Мілан, узимку майже так холодно, як і в Копенгагені (Данія) $+5^{\circ}\text{C}$, а влітку так спекотно, як у Неаполі ($+31^{\circ}\text{C}$), але без морських бризів. Найбільша температура зафіксована в Мілані 19 червня 1903 р. ($+37^{\circ}\text{C}$), що і викликало неймовірну посуху в місцевості річки По. Найнижче ж стовпчик термометра опускався тут 5 лютого 1877 року (-17°C), тоді ж випала і найбільша кількість опадів (майже 4000 мм) снігу за 24 години.

Чемпіонат Італії

- Мілан представляють два клуби в Серії А – “Мілан” та “Інтер”.

- Кількість здобутих трофеїв у міста 86: “Мілан” (47), “Інтер” (39).

- **«Мілан»** — італійський футбольний клуб із міста Мілана. Клуб 16 грудня 1899 року заснував британець Альфред Едвардс, який тоді був британським віце-консулом у Мілані. Виступає у вищій італійській лізі («Серія А») разом із іншим міланським клубом «Інтернаціонале», своїм довічним принциповим суперником у чемпіонаті Італії. Футболісти «Мілану» грають у смугастій червоно-чорній формі, від якої походить їхнє італійське прізвисько «Россонері» (італ. *rossoneri* від *rosso* — «червоний» і *nero* — «чорний»).

- Чемпіонат Італії - чемпіон Італії — 18 разів, Кубок Італії - переможець — 5 разів, Суперкубок Італії - переможець — 7 разів, чемпіон Європи (Кубок Чемпіонів—Ліга Чемпіонів УЄФА - переможець — 7 разів, Кубок володарів кубків - переможець — двічі, Суперкубок Європи - переможець — 5 разів, Міжконтинентальний кубок - переможець — тричі, Клубний Кубок світу - переможець — один раз, Кубок Мітропи - переможець — один раз, Латинський кубок - переможець — двічі.

- **«Інтер»** — італійський футбольний клуб з міста Мілан на півночі Італії. Виступає у вищій італійській лізі («Серія А»). Футболісти «Інтера» грають у смугастій чорно-синій формі, від якої походить їхнє італійське прізвисько «нерадзурі» (італ. *nerazzurri* від *nero* — «чорний» і *azzurro* — «синій»). Клуб засновано 9 березня 1908 року.

- Чемпіонат Італії: чемпіон – 18 разів, Кубок Італії: володар -7 разів, Суперкубок Італії: володар – чотири рази, Кубок європейських чемпіонів: володар – два рази, Ліга чемпіонів: володар – один раз, Кубок УЄФА: володар – три рази, Міжконтинентальний Кубок: володар – два рази, Клубний чемпіонат світу з футболу: чемпіон – один раз.

Чемпіонат Німеччини

- Німеччина ділиться на 16 адміністративно-територіальних округів, які ще називають федеральними землями.
- **Баварія**, 3 клуби: **Баварія** Мюнхен, Аугсбург, Нюрнберг. **Баден-Вюртемберг**, 3 клуби: Фрайбург, Штуттгарт, Хоффенхайм. **Нижня Саксонія**, 3 клуби: Ганновер, Айнтрахт Брауншвайг і Вольфсбург. **Північний Рейн - Вестфалія**, 4 клуби: Байєр, обидві Боруссії і Шальке 04. По одному клубу з Гессена (Айнтрахт Франкфурт) і **Рейнланд-Пфальца (Майнц)**, плюс окремі міста **Бремен** і **Гамбург**. Що ж, все очікувано, найбільше команд представлено в багатих і великих землях на півдні і заході. Гроші вирішують (хоча маленький Хоффенхайм зі мною і не погодиться) усе. До речі на мапі добре видно, чому в Шальке з Боруссією Дортмунд таке дербі - між ними 30 км.
- Основне футбольне життя в Німеччині зосереджене на промисловому півдні (Баварія і Баден-Вюртемберг) і заході (Північний Рейн - Вестфалія). Найбільш не футбольна - північ (за винятком Гамбурга і Бремена) і навіть більш конкретно північний схід. Стосовно "нових земель", то східнонімецькі клуби поки безнадійно програють конкуренцію своїм західним колегам і перебувають здебільшого в нижчих лігах. Навіть у таких великих містах, як Лейпциг або Дрезден, немає поки сильних команд. Футбол - це не тільки гра, але й бізнес, тому від багатства регіону напевно залежить і його спортивне процвітання.

Чемпіонат Німеччини

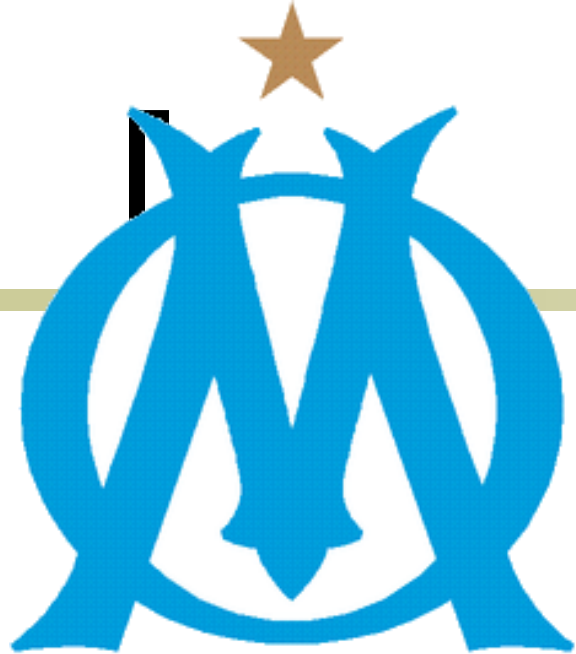
- **Дер-Класікер**, або Дербі Німеччини — футбольні матчі між мюнхенською «Баварією» і дортмундською «Боруссією». З моменту заснування Бундесліги ці клуби найуспішніші футбольні команди в Німеччині.
- **Мюнхенське дербі** — назва принципового протистояння між «Баварією» и «Мюнхеном 1860».
- **Баварське дербі** - протистояння між ФК «Баварія» і ФК «Нюрнберг» з однойменного міста, яке так само як і Мюнхен входить до складу землі Баварія.

[Чемпіонат Німеччини

- **«Баварія» (Мюнхен)** — німецький футбольний клуб із Мюнхена. Один з найвідоміших і найсильніших клубів Німеччини та світу.
- Чемпіонат Німеччини: чемпіон — 26 разів, володар кубка Німеччини — 18 разів, володар Суперкубка Німеччини — п'ять разів, володар Кубка ліги — 6 разів, переможець Ліги чемпіонів УЄФА / Кубка Європейських чемпіонів УЄФА п'ять разів, володар Кубка володарів кубків — один раз, переможець Ліги Європи УЄФА / Кубка УЄФА — один раз, володар Суперкубка УЄФА — один раз, володар Міжконтинентального кубка — два рази, Клубний чемпіон світу — один рази, володар Audi Cup — два рази.
- **«Боруссія Дортмунд»** — професіональний німецький футбольний клуб з міста Дортмунд. Засновано 1909 року, один з найбільш титулованих німецьких клубів.
- Чемпіон Німеччини — 8 разів, володар Кубка Німеччини — три рази, володар Суперкубка Німеччини — 6 разів, переможець Ліги Чемпіонів — один раз, володар Кубка володарів Кубків УЄФА — один раз, володар Міжконтинентального Кубка — один раз, переможець Західної Оберліги — один раз.

Чемпіонат Франції

DROIT AU BUT

- **Сент-Етьєн** — французький професіональний футбольний клуб з однойменного міста. Клуб засновано 1919 року.
- Кубок Шарля Драго — один раз, Чемпіон Франції — 10 разів, володар Кубка Франції — 7 разів, володар Кубка французької Ліги — один раз, володар Суперкубка Франції — п'ять разів.
- **Олімпік Марсель** — французький футбольний клуб вищої ліги, що представляє місто Марсель.
- Чемпіонат Франції — чемпіон — 9 разів, Чемпіонат Франції (аматорська ера) — чемпіон — один раз, Кубок Франції — володар — 10 разів, Суперкубок Франції — володар — три рази, Кубок Ліги — володар — три рази, Кубок Шарля Драго — володар — один раз, Ліга Чемпіонів — переможець — один раз, Кубок Інтертото — володар — два рази.

Українські футболісти в топ-командах Європи

- **Шевченко Андрій Миколайович** (29 вересня 1976, с.Двірківщина, Яготинський район, Київська область) — грав на позиції нападника, виступав за київське «Динамо» (1994-1999, 2009-2012), «Мілан» (1999-2006, 2008-2009) та лондонське «Челсі» (2006-2008).

Заслужений майстер спорту України з 2003 року.

Нагороджений найвищою державною відзнакою — «Герой України».

2003 року став першим українцем, який виграв Лігу чемпіонів.

Володар «Золотого м'яча» 2004 — призу, який вручають найкращому футболісту Європи.

Один з найрезультативніших бомбардирів єврокубкових турнірів за всі сезони.

Найкращий бомбардир національної збірної України в історії.

- Тричі ставав найкращим бомбардиром Ліги чемпіонів, двічі — чемпіонату Італії.
- Другий бомбардир за всю історію «Мілана».
- Зараз — головний тренер збірної України.

Українські футболісти в топ-командах Європи

Ребров Сергій Станіславович (3 червня 1974, Горлівка, Донецька область) — грав на позиції нападника.

Починав у донецькому «Шахтарі», однак більшу частину кар'єри провів у київському «Динамо» (1992–2000 і 2005–2008). Грав за англійські «Тоттенгем Готспур» та «Вест Гем Юнайтед», турецький «Фенербахче».

Сергій Ребров другий бомбардир в історії чемпіонатів України (після Максима Шацьких) та збірної України (після Андрія Шевченка), а також став першим гравцем, який забив у чемпіонаті України сто голів.

З 18 травня 2014 року — головний тренер «Динамо» Першим здобув кубок України як гравець і тренер.

Досягнення: Гравець: Клубні: чемпіон України: 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000 і 2007, володар Кубка України: 1993, 1996, 1998, 1999, 2000, 2006, 2007, володар Суперкубка України: 2006, Чемпіон Туреччини 2004, володар Кубка Першого каналу 2008.

Індивідуальні: найкращий футболіст року в Україні: 1996, 1998, найкращий гравець чемпіонату України: 1997/98, 1999/2000, 2005/06, найкращий бомбардир чемпіонату України: 1997/98, найкращий бомбардир чемпіонату України за всю історію, член Клубу бомбардирів Олега Блохіна — 218 голів, перший гравець, який забив 100 м'ячів у вищому дивізіоні України. Його ім'ям названо символічний Клуб Сергія Реброва, куди входять гравці, які забили тризначну кількість м'ячів в українському чемпіонаті, найкращий гравець Кубка Першого каналу 2008.

Тренер: Клубні: чемпіон України: 2015, 2016, володар Кубка України: 2014, 2015, володар Суперкубка України: 2016.

Індивідуальні: 50 найкращих тренерів світу (2015) - 33 місце (журнал FourFourTwo), 50 найкращих тренерів світу (2016) - 35 місце (журнал FourFourTwo).

Українські футболісти в топ-командах Європи

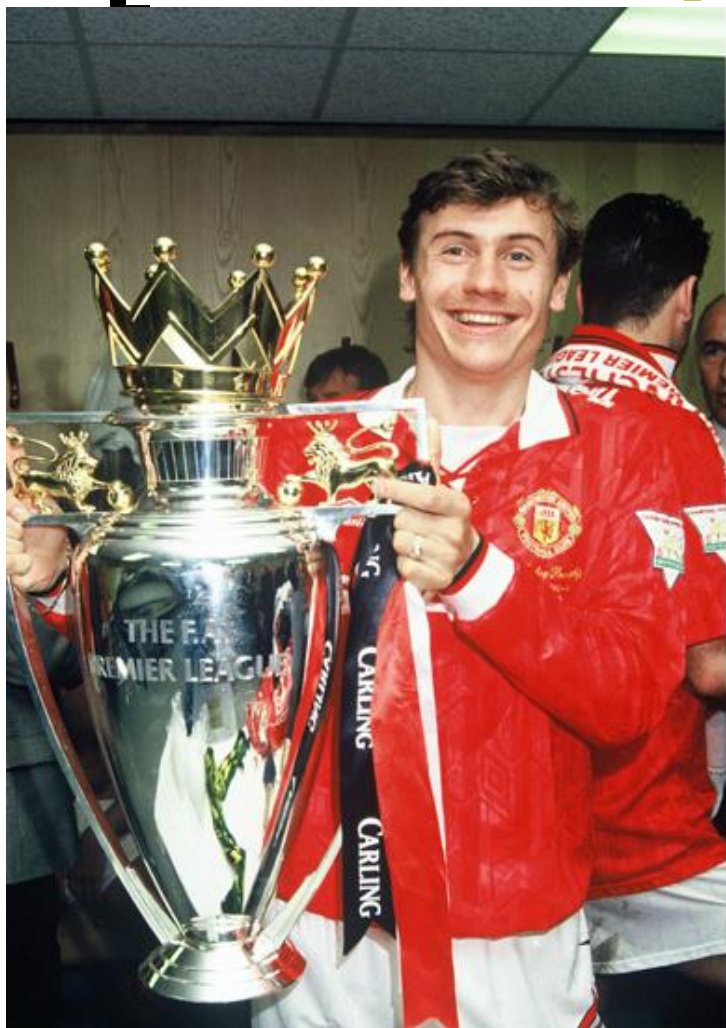

- **Михайліченко Олексій Олександрович** (30 березня 1963, Київ, УРСР) — грав на позиції півзахисника. Заслужений майстер спорту СРСР. Заслужений тренер України.
- **Досягнення:** **Футболіст:** чемпіон СРСР: 1985, 1986 і 1990, володар Кубка СРСР: 1982, 1985, 1987, 1990; чемпіон Італії: 1990-91, чемпіон Шотландії: 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, володар Кубка Шотландії: 1992, 1993 і 1994, Олімпійський чемпіон: 1988; Найкращий футболіст СРСР: 1988, Найкращий футболіст УРСР: 1987 та 1988, у списку «33 найкращих» — 4 рази (3 рази № 1).
- **Наставник: Динамо (Київ)** - Чемпіонат України: чемпіон: 2003 і 2004, Кубок України: володар: 2003, Суперкубок України: 2004, Турнір пам'яті Валерія Лобановського: 2003, 2004, Тренер сезону в Україні: 2002/2003.

Українські футболісти в топ-командах Європи

■ Канчельскіс Андрій Антанасович

■ (23 січня 1969, Кіровоград, нині Кропивницький) - виступав за команди: кіровоградська "Зірка" (1986-1987), київське "Динамо" (1988-1990), донецький "Шахтар" (1990-1991), "Манчестер Юнайтед" (1991-1995), "Евертон" (1995-1997), "Фіорентина" (1997-1998), "Рейнджерс" (1998-2002), "Манчестер Сіті" (2001), "Саутгемптон" (2002-2003) та ін.

Клубні досягнення: володар Кубка СРСР (1990), володар Суперкубка Європи (1991), чемпіон Англії (1993, 1994), володар Кубка Англії (1994), володар Кубка англійської ліги (1992), володар Суперкубка Англії (1993, 1994), чемпіон Шотландії (1999, 2000), володар Кубка Шотландії (1999, 2000, 2002), володар Кубка шотландської ліги (1999, 2002).

Зі збіркою: переможець молодіжного чемпіонату Європи (1990), учасник фінальних турнірів чемпіонатів Європи (1992, 1996)

Особисті досягнення: Майстер спорту (1989), Майстер спорту міжнародного класу (1990), один з 33-х найкращих футболістів СРСР (№ 1 серед правих півзахисників (1990), найкращий гравець місяця в англійській прем'єр-лізі (квітень, 1996), найкращий гравець графства Мерсісайд (1996).

Українські футболісти в топ-командах Європи

Заваров Олександр Анатолійович (26 квітня 1961 Луганськ, УРСР) – півзахисник, Майстер спорту СРСР міжнародного класу, Заслужений майстер спорту СРСР. Виступав за національну збірну СРСР. Закінчив Луганський педагогічний інститут. Помічник головного тренера збірної України з футболу з 2012 року по 2016.

Досягнення:

Командні: СКА Ростов-на-Дону - володар Кубка СРСР (1): 1981; Динамо (Київ) - чемпіон СРСР (2): 1985, 1986, володар Кубка СРСР (2): 1985, 1987, володар Суперкубка СРСР (2): 1986, 1987, володар Кубка володарів Кубків УЄФА (1): 1986; Ювентус - володар Кубка УЄФА: 1990, володар Кубка Італії: 1990; Збірна СРСР - віце-чемпіон Європи: 1988;

Особисті - кращий футболіст СРСР (тижневик «Футбол»): 1986, Футболіст року в Україні: 1986, в опитуванні «Франс Футбол»: 1986 - 6-е місце, 1987 - 17-20-е місце, 1988 - 8-е місце, 1989 - 23-30 місце, учасник Чемпіонатів світу: 1986, 1990, член клубу Олега Блохіна: 104 забитих м'ячі, член клубу Григорія Федотова, Майстер спорту СРСР міжнародного класу (1986), Заслужений майстер спорту СРСР (1986), кращий бомбардир Кубка володарів кубків УЄФА: 1986 (5 голів), володар призу «Лицар атаки» за найбільшу кількість «хет-триків» у чемпіонаті СРСР: 1987, грав за збірну ФІФА проти команди Великої Британії (1987) і за збірну світу проти команди Франції (1988), нагороджений орденом «За заслуги» II ступеня (2016), нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня (2004).

Українські футболісти в топ-командах Європи

- **Юран Сергій Миколайович** (11 червня 1969, Луганськ, Українська РСР) — грав на позиції нападника.
- **Досягнення: Командні:** молодіжна збірна СРСР - чемпіон Європи серед молодіжних команд: 1990, **«Динамо Київ»** - чемпіон СРСР: 1990, володар Кубка СРСР: 1990, **«Бенфіка»** - чемпіон Португалії: 1993/94, володар Кубка Португалії: 1993, **«Порту»** - чемпіон Португалії: 1994/95.
- **Тренер:** володар Кубка Естонії: 2006, володар Суперкубка Естонії: 2006, володар Кубка Легенд: 2009.
- **Особисті:** Майстер спорту СРСР міжнародного класу: 1990, кращий футболіст України за версією газети «Юність України»: 1990, кращий бомбардир Кубка європейських чемпіонів: 1991/92 - 7 голів.

Причини футбольних перемог

- Існує багато досліджень, мета яких з'ясувати які не футбольні чинники впливають на успіх футбольних збірних.
- Роберт Хоффман, професор Університету Ноттінгема, опублікував низку робіт на тему економіки футболу, використовуючи результати чемпіонатів, і рейтинги ФІФА. Він виявив певні закономірності. Ось деякі з них:
 - Що більше населення тої чи тої країни, то більше шансів, що в ній буде сильний футбол. Причина проста - у такій країні більше шансів, що з'являться футбольні таланти.
 - Що багатша країна, то більше шансів, що в ній будуть сильні клуби і збірна. Талант, що з'явився в бідній країні, матиме менше можливостей скористатися спортивною інфраструктурою, послугами хороших тренерів, досягненнями спортивної медицини та ін.
- - Рівень багатства країни не впливає на успіхи її команд на міжнародній арені, а збільшення ВВП автоматично не перетворюється на золоті медалі. Навпаки, часто спостерігається зворотний процес - країна багатіє, а її команди грають все гірше й гірше. Головні причини цього: по-перше, футбол досить недорогий вид спорту (порівняно, наприклад, з кінним спортом або бобслеєм, для яких потрібне дороге екіпірування), по-друге, з підвищенням рівня добробуту населення країни отримує нові можливості самореалізації і проведення дозвілля (тобто, менше людей активно займаються футболом і менше глядачів приходить на стадіони).
- 2002 року економіст Лі Хоффман опублікував статтю «Громадська Політика і Олімпійські Успіхи», в якій доводить, що футбольні успіхи залежать і від клімату країни. На його думку, результати вище в спортсменів країн з помірним кліматом, де середньорічна температура становить 14°C. Відхилення від цієї норми в бік потепління або похолодання негативно впливає на кількість медалей і титулів. Хоффман пояснює це тим, що саме за середньої температури 14°C стає комфортним проводити більшу частину року просто неба (інакше стає занадто спекотно або, навпаки, занадто холодно). Це збільшує кількість футболістів-аматорів і уболівальників, які створюють фундамент для успішного професійного спорту.

Інформаційні джерела

- <http://sherlock.kiev.ua/212-futbolnyy-klub-inter.html>
- <https://sportarena.com/football/liga-evropy/ukraina-ne-protiv-portugalii-5-samyh-yarkih-nashih-i/>
- <https://uk.wikipedia.org/wiki/Лондон>
- <https://www.sports.ru/football/146376472.html>
- <https://uk.wikipedia.org/wiki/Категорія:Футбольні клуби Лондона>
- <https://ru.wikipedia.org/wiki/Категория:Футбольные клубы Лондона>
- <http://fapl.ru/teams/4/>
- <http://adelanta.info/encyclopaedia/city/england/Liverpool/>
- <https://www.sports.ru/tribuna/blogs/bundesliga/493043.html>
- https://ru.wikipedia.org/wiki/Футбол_в_Германии
- https://ru.wikipedia.org/wiki/Чемпионат_Германии_по_футболу
- <https://www.championat.com/football/article-98076-top-70-samykh-populjarnykh-futbolnykh-klubov-v-evrope.html>
- http://news.sportbox.ru/Vidy_sporta/Futbol/Evropejskie_chempionaty/Franciya/spbnews_NI391386_Top-5-samih-titulovannih-komand
- <https://www.footboom.com/england/premier-league/1486477209-andrey-kanchelskis-popal-v-top-100-legionerov-anglijskoy-premer-ligi-po-versii-fourfourtwo.html>
- https://ru.wikipedia.org/wiki/Канчельскис,_Андрей_Антанасович
- <http://liberty-belarus.info/o-kapitalizme/kapitalizm-dlya-lyuboznatelnykh/item/700-futbol-ty-mir-deneg-politika-i-ekonomika-futbola>
- <http://www.kontinent.org/article.php?aid=44d3dc64e40ce>
- <https://utmagazine.ru/posts/3891-ekonomika-i-futbol.html>
- <http://tut1.ru/goroda-anglii/267-gorod-liverpul.html>